中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 711

HANOI

	Phải gửi bảo luôn luôn kèm theo số tiền	Ngoài đem đến nhà	Gửi về đến tỉnh	Mua tại Trung-Bắc tân-văn Hà-nội	Ngoài quán
Một năm. .	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 30	6 $ 50	6 $ 00	9 $ 00
Các công-sở	»	8. 00	8. 00	8. 00	9. 00	»
Sáu tháng. .	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20	3. 30	4. 50
Ba tháng. .	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	2. 25
Một tháng. .	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	0. 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-65, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large

4e page
Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . . 0 $ 15 le c/m
Réclame dans le 1er page. . . . 2 $ la ligne
Annonces Judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một cái tính không biết gọi tên là gì cho phải

Mới rồi ký-giả được dịp tiếp một người háo-phủ ở tỉnh kia. Ông nói: Tôi ở dưới tỉnh lên đây, chỉ cốt đến nhờ các nhà báo có một việc. Ký giả hỏi: Điều gì mà cần lắm mấy? mà ông phải thân hành lên mới được? Ông nói: Nguyên là ở tỉnh tôi có người đề xướng lên một cái hội, mấy lần anh ta rủ tôi vào nhận, tôi kiếm cách hẹn lần mãi, chẳng may hôm nọ anh ta lại đến, nằn-nì hết nước, lần nầy không sao từ chối được, tôi đã trót nể ký vào một cổ phần. Thôi, một cổ phần của tôi thì cũng chẳng thấm gì, và lại anh ta cũng hứa không thu tiền phần tôi, nhưng tôi chỉ lo thay cho những người khác, vì từ khi anh ta lấy được chữ ký của tôi, thì đi đến đâu anh ta cũng đem tên tôi làm cái bung xung, tên chỗ bà con nhiều ông thấy có tên tôi thì cũng vui lòng ký vào cổ phần lắm. Nếu anh ta là một người ngay thẳng, mà công việc liệu làm có được chắc chắn được ích lợi, thì việc ấy cũng là một việc nên làm; song tiếc rằng anh ta vốn cũng không được chắc chắn, mà cái việc anh ta làm lại rất viển-vông; vẫn biết rằng tôi cũng chẳng xui ai vào phận thì sau nầy ngộ công việc có xảy ra lắm sao nữa, cũng chẳng ai có thể trách được tôi; song xét ra trong lương tâm tôi cũng không được yên, nên tôi muốn nhờ các nhà báo đăng mấy lời để cảnh cáo cho ai nấy biết trước mà phòng giữ. Đây cái cớ của hội ấy làm sao không thành tôi đã kể cả vào mảnh giấy sau nầy, những điều nói trong bài ấy, toàn là thực cả, không có điều nào sai, song tôi muốn xin báo-quán đừng bắt ký tên, thì tôi mới có thể phô-bày hết sự thực ra được, vì tính tôi hay nể lắm, không muốn ra mặt nói làm chi, ngộ người không biết lại cho rằng ghen ghét mà tìm cách phá chăng.

Chẳng phải nói thì các độc giả cũng biết rằng nhà báo ít ưa đăng những bài kháng-cáo mà tác giả lại không muốn xuất đầu lộ diện như vậy. Song một người có tính như thế, thì cái tính ấy ta có thể gọi là cái tính gì? Một người, đến rủ vào hội, biết rằng người ấy cũng chẳng ra gì, hội ấy cũng chẳng ra gì, thế mà cũng ký tên vào hội; đến lúc biết rằng vì mình mà nhiều người khác phải hại lây, bấy giờ mới hối, mới bỏn chỏn tìm cách để phá cái mưu gian của kẻ bất lương, nhưng lại muốn mượn người khác ra tay, chứ chính mình lại không muốn xuất đầu lộ diện, thế thì tính khí ra làm sao? Hỏi mười người có lẽ đến tám chín người bảo là tính hay nể hãn? Nhưng tôi thiết tưởng chữ nể dùng mà chỉ cho cái tính ấy thì thật hoài, cái tính ấy không gọi là nể được. Nể là nể một người trên mình kính trọng, nể một người bạn mình quý mến, không muốn nói hết lời, sợ mất lòng trái ý. Chứ đối với một người mình biết rõ là không ra gì, mình có lòng khinh bỉ, biết rằng nó dụng tâm lừa chính mình, lừa cả bạn mình mà cũng bảo là vì nể, thì sao cho khỏi là sai được. Những người như thế chỉ tặng cho một tiếng *nhu nhược* là phải, mà nhu-nhược ở đây tức là không có can đảm vậy.

Thực thế, làm người có tính như thế, quả không can đảm. Can đảm, không phải cứ đánh đông dẹp bắc mới cần phải có can đảm. Phàm người thấy việc hay sốt sắng mà tán thành, thấy việc dở khẳng-khái mà cự tuyệt, chính cũng là một người can đảm như người xông pha mũi tên hòn đạn ở nơi chiến-trường hay một người xả kỷ cứu nhân trong nơi than lửa đầy. Nay ta cứ lấy một chuyện trên nầy mà suy ra trăm nghìn việc khác nữa, thì đủ biết người mình thường hay nhu nhược thái quá. Ấy chính cái tính nhu nhược ấy nó làm cho người mình thành ra cái tính ích-kỷ, trông thấy cái gì chướng mắt ngứa tai, cũng cứ làm ngơ lấy được, chỉ khu khu cho là không phải việc mình thì mặc kệ không muốn dây vào sợ lại phiền chăng.

Chẳng phải nói đâu xa. Ngay trong thành-phố Hanoi ta, nhất là trong vụ gần tết nầy, người đi kẻ lại tấp nập cả ngày, thế mà lắm lúc bọn kẻ cắp bỏ lọt người nhà quê, thường năm bảy người cứ đứng giương mắt mà trông, nào đã mấy khi thấy ai hảo hiệp ra tay cứu trợ. Thôi, thôn thì ăn người, đại thì người ăn, việc gì đến ta mà ta dây vào, ngộ chúng sinh sự với mình thì sao, hay phải lên cảm lắm chứng lại mất việc. Ấy hãy nói một việc cỏn con ấy cũng đủ biết rằng người mình ít lòng can-đảm, ít đa hảo-hiệp hơn người các nước xưa nay.

Nếu ta nay thử tì-mỹ kẻ cứu cân-nguyên cái tính ấy thì ta cũng có thể cho là cái di-hại của gia-đình giáo-dục và cái xã-hội chính thể của ta từ mấy nghìn năm về trước còn để lại. Cái gia đình của ta vốn là theo cái chế-độ quyền quý gia-trưởng, người huynh trưởng chẳng những có cái nghĩa vụ giáo hối bọn từ-đệ cho nên người hay, nhưng lại còn có cái trách-nhiệm về sự giáo hối ấy nữa, như thuở xưa mỗi khi trong một gia-quyến có người nào làm điều gì phạm phép thì chẳng những người ấy chịu tội mà thôi, lại tội lây đến cả những bậc huynh trưởng về nỗi bất năng giáo huấn nữa; bởi vậy cho nên phong-tục và luật pháp cũng cho các bậc huynh trưởng được cái quyền trừng phạt rất rộng. Các nhà huynh-trưởng được cái quyền trừng phạt rất rộng ấy trước là vì muốn giáo hối cho bọn từ-đệ, sau cũng là muốn bảo an cho mình. nên lắm khi thực hành cái quyền ấy một cách rất bề-khắc. Từ lúc bé đến lúc lớn, người làm con em trong nhà động một tí là bị chửi mắng roi vọt, trông thấy bậc huynh trưởng sợ hãi hình như trông thấy hùm beo vậy. Đến lúc theo học ở nhà trường cũng vậy, vì ông thầy cũng có cái trách nhiệm về cái hạnh-kiểm của học-trò đối với luật-pháp, nên chi ông thầy cũng được cái quyền trừng-phạt chẳng kém gì cái quyền của bậc huynh trưởng trong nhà. Về sau người con em, người học-trò trở nên làm dân của nước, lâm bậy tôi của vua thì cái chính-thể đã là cái chính thể chuyên-chế, mà những người thi-hành luật-pháp lắm khi lại gặp phải những tay bạo ngược tham tàn, người làm dân, không kẻ trái hay phải, cứ động đến cửa quan là thấy hại.

Làm người từ đệ mà phải chịu một cái giáo-dục quá nghiêm khắc như thế, làm người thấu dân mà phải chịu một cái cảnh-ngộ quá áp chế như thế, thì trách nào cái linh-tính chẳng mòn nhụt dần đi, cái khí phách con người chẳng xiêu lạc đi hết, mà con người thành ra nhu nhược nhút nhát ít thấy can đảm hảo hiệp bằng người. Từ ngày nước Pháp cầm cờ bảo hộ sang ta, đã được hưởng cái mùi tự do bình đẳng, nhưng trí não không sao thoát được cái di hại từ trước, nên người mình so với người các nước xem ra vẫn còn giấu cái tính nhu-nhược lắm.

Nhưng ngoài cái giáo dục và cái chính-thể là những cái nguyên-tố có thể đào chú nên tâm tính con người, lại còn cái dư-luận của quốc-dân cũng có một cái thế-lực to lắm. Cái dư-luận mà được sáng suốt, biết công kích những thói nhu nhược, trọng lệ những sự can đảm thì cái lòng can đảm cũng còn dễ phần khỏi lên, mà cái tính nhút-nhát cũng phải nhụt đi được. Song cứ như dư-luận của quốc-dân ta ngày nay, thì lại hình như không ưa những việc can-đảm hảo-hiệp thì phải. Phàm những người nói thẳng làm ngay thì thường hay gặp những sự nguy hiểm; trong những khi ấy, giả sử được dư luận biết vị người thẳng người ngay mà bênh vực thì làm gì cái thẳng cái ngay chẳng một ngày một xương minh. Nhưng than ôi! thường ta thấy những người ngay người thẳng có vì lòng ngay thẳng mà gặp phải những sự nguy-hiểm thì quốc-dân lại cười chê người ta, những là *ở yên chẳng lành đọc canh phải tội*, cùng vô số những tiếng chẳng hay khác nữa; dư-luận của mình mờ-tối lắm-lắm lại lùng đến như thế, thì hèn chi mình chẳng can-đảm hảo-hiệp không bằng người. Vậy ngày nay ta mừng rằng cái giáo-dục cái chính-thể đã đổi thay, tất sau nầy cũng có khi được hưởng thiện-quả, song ta cũng nên bảo nhau nuôi lấy cái dư-luận quốc-dân cho được tinh trường chính đáng, thì sau nầy người mình mới có cơ bỏ cái tính hay nể hão, cái tính nhu-nhược, mà nơi lấy cái tính can-đảm và lòng hảo-hiệp như người vậy.

N. T. C.

ÂU-CHÂU ĐIỆN-TÍN

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 6 Février 1923

Lời tuyên-cáo của quan Poincaré

Trong bài diễn-văn của quan Poincaré đọc tại bữa tiệc hàng năm của hội các nhà báo về chánh đảng Cộng-hòa, ngài có bày tỏ mọi lẽ rằng trong việc trù-bình tại hạt Rhur, nước Pháp không có chiếm lược chi cả. Ngài có nói: Mục-đích của ta những thế nào? Cái mục-đích ấy chỉ có hai việc mà thôi, một là bắt người Đức phải bồ-thường về những nơi bị hủy hoại, và phòng bị cho khỏi bị công-kích trong miền Rhur, như là đã bị công-kích ở trên miền sông Rhin vậy.

Việc trù-bình tại nước Đức

Ngày hôm nay yên-ổn. Trong các mỏ than chưa vận làm việc. Không có chuyến xe nào chở than đến các hạt không có trù bình cả.

Báo *Le Temps* có nói: Những thám tử của chánh-phủ nước Đức đương tìm cách, hoặc dọa nạt, hoặc khuyến rủ bọn làm việc hầu-xa đình công. Dân sự thì vẫn yên tĩnh, các nhà binh quyền ở Dusseldorf có nói: Nếu sau nầy sinh ra cái hại thất nghiệp, cái hại cơ-cận, thì cái tội là do chánh-phủ Berlin vậy.

M. Schweisguet, nguyên Giám-đốc tài-chánh ở Alsace-Lorraine chỉ trương phái-bộ các nhà chuyên-môn trông nom về việc kê-cứu lấy những phương-sách hiệu-nghiệm để thu thuế về các thứ than ở hạt Rhur. Ông cũng xem xét về việc tổ-chức việc thương-chánh và cái vấn-đề tiền tệ trong hạt Rhénanie.

Vì chánh-phủ Đức bắt các chuyến hỏa-xa Paris-Prague và Paris-Bucarest, thì nước Pháp đóng quân ở hai nhà ga Appenweier, và Offenburg. Các quan đại-sứ nước Pháp và nước Bỉ-lan có bá-cáo cho quan ngoại-vụ bộ thượng-thư nước Đức biết rằng việc bắt các đường hỏa-xa Berlin-Riga và Paris-Varsovie trái với tờ hòa-nghị.

Một tờ báo nước Đức có nhắc lại lời Von Gerlach nói rằng: Nước Đức muốn kháng cự đến kỳ cùng, thành ra tự tử về đường kinh-tế vậy.

M. Jaspar là thủ-tướng nước Bỉ có nói: Nước Pháp đem cái quyền lợi riêng của mình mà bi sinh cho cái quyền lợi chung. Nước Đức đã bội hết cả các điều ước. Hễ nước Đức không thực-hành tất cả các khoản bồi-thường, thì cả Pháp lẫn Bỉ cũng không có rút quân ở nước Đức về.

Một tờ báo nước Anh có đăng một bức thư của một nhà chính-trị nước Đức nói rằng người Đức đã rõ rằng không sao chống lại với người Pháp được nữa, vì kỹ-nghệ nước Đức cần nay không trả được than mà dùng.

Nước Hoa-kỳ đối với việc trù-bình

M. Porter, là hội trưởng hội đồng ngoại-vụ tại thứ dân nghị-viện có công-bộ rằng chánh phủ Hoa-kỳ không nên chấp là đơn của thợ thuyền nước Đức khiếu nại về việc trù-bình tại hạt Rhur, vì các ông nghị-viên xét ra rằng nước Pháp trù-bình ở hạt Rhur là làm một việc trong cái quyền lợi của mình. M. Goompers thì nói rằng nước Đức cần phải bồi thường những sự tổn thiệt của nước Pháp. Báo *Times* ở New-York có nói: Tuy thuyền nước Đức nên kêu với bầu chánh-phủ để làm cho bản chính-phủ phải điều đình với người Pháp thì phải.

Báo *Star* thì nói: Nhân dân thiệt hại bao nhiêu, chánh phủ nước Đức phải chịu trách-cứ, vì chánh-phủ ấy đã hạ lệnh cho thợ thuyền đình-công.

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đông-âu

Trong các công-quán ở Paris biết tin đích xác về cuộc giảng-hòa Đông-âu, có nói rằng không phải hẳn là một việc thất hòa, nhưng là công việc giảng-hòa tạm đình đó thôi. Chiều hôm thứ hai M. Pompard tới Paris thì sẽ biết tin đích xác hơn.

Báo *Le Temps* có nói: Không phải bởi nước Pháp, mà việc giảng-hòa phải đình hoãn, nhưng là bởi phái-bộ nước Thổ cứ khăng khăng một cách vô lý.

Trước khi M. Pompard trở về Paris ông có hội-nghị một cách thân-ái với Ismet Pacha.

Báo *Le Temps* lại nói: Việc các phái bộ Đông-minh giải-tán dư-luận cho là cuộc hội-nghị đình-hoãn, chứ không phải là liệt-cường thất hòa vậy. Hiện nay phái-bộ Hoa-kỳ còn tạm lưu lại Lausanne. Có như lời nhà điện-báo *Havas* thì phái-bộ Hoa-kỳ có ý hòa-giải cho người Thổ.

Việc nước Ai-cập

Báo *Le Temps* có nói: Đại-tướng Allenby đã ưng chuẩn các điều khoản trong pháp-luật của nước Ai-cập thuộc về đối Soudan mà bỏ-cái lại.

Đại-tướng đã chuyến đệ bản pháp-biểu về Londres.

Việc nước Đức

Nhà điện báo *Havas* nói trong khi rạp hát Théâtre National ở kinh thành Sofia diễn kịch có kẻ ném một quả bom vào phía ông tổng thống tòa Nội-các nước Bảo là M. Stambouliesky. Quả bom nổ, nhưng không ai bị hại.

Bài ca Âu-trĩ-viên

Theo lời Ngô-thì-Quyên nữ-sĩ thì cuộc thi bài ca Âu-trĩ-viên này cũng lần-lượt đăng báo như cuộc thi thơ nước lụt của bản-quán năm xưa, để nghe những lời bình-phẩm của khách làng văn, rồi sau mới bàn đến việc điểm-duyệt. Vậy xin nói để các ngài biết rằng các bài đăng ở mục này chưa có phần hơn kém trên dưới chi cả, mà còn rọc phách giấu tên, thì đánh số thứ-tự mà thôi.

LIII

Văn minh gặp buổi ngày nay,
Giang san cũng vẻ cỏ cây cũng màu.
Bể Âu khơi rộng giòng Âu.
Thỏa lòng nhuần xích tứ bắc cầu thương-sinh.

(5) Giao-châu giải Long-thành,
Ơn khôn đúc cả Đông-kinh mấy tòa.
Trường Pháp Việt sở Thương gia,
Kia nơi khai hóa nọ nhà vệ sinh.
Nhưng còn một việc hèn anh,
Lấy ai coi sóc bộ hành gắng công.
Biết bao kẻ khó người ròng,
Ngày nay chẳng cứu còn mong khi nào?
Có lòn Tiên-đức lượng cao,
Mở vườn Âu-trĩ đem vào dưỡng sinh.
Lòng xuân dụ bể thênh thênh,
Lấy câu các đực thay tình mẫu thân.
Cho ăn cho uống đỡ đần,
Khi hỏng khi bế ân cần xiết bao.
Đôi tay nưng đợt mầm đào,
Mẹ vỏ con dẻn cũ lao gánh gồng.
Dân bao đội chữ treo chung,
Bóng râm đã khóm quản tăng phất-phơ.

Kể công người việc sớm trưa,
Con thơ mang nặng cũng vừa mười con.
Ơn trời cho trẻ ấu chơi,
Bên khoẻn kẻo bọn lòng ngài vào ra.
Năm nay năm khác dần dà,
Đem lên Yết-quán đề mà dạy khôn.
Đức đầy cao chất bằng non,
Khí xưa Thiện, Đỗ hẳy còn ngày nay.
Cửa người rộng mở từ đây,
Độ trì ngõ đức Phật rày tối sinh.
Lạy trời cho cả giờ thanh,
Đem làm thụy-khí bốn tỉnh cõi bờ.

Lạy trời cho cả mưa sa,
Tuôn dòng cam trước tưới nhà lê-nguyên.
Kia như mẫu-quốc ơn trên,
Còn thương đến kẻ cơ hàn đem nuôi
Hướng chi sinh ở trong đời,
Gần xa cũng thể giống nòi Lạc-long.
Vậy nên ra của ra công,
Làn gương bảo-tích trong vòng cõi in.
Trên vì nước dưới vì nhà,
Rõ ràng phương diện quốc-gia buổi nầy.
Nên nhân gây dựng từ đây,
Giám nên phác quả giồng cây bỏ-đề.
Vườn nầy chẳng phải vườn lê,
Trúc tơ nỗi khác để nghe giang sơn.
Vườn nầy mới gọi vườn xuân,
Sỏ nghiêu cũng được tựa gần bóng cây
Bỗng bình nhẩn nhủ em hay,
Nghĩ sao cho đáng công thầy mẹ nuôi.

LIV

Tinh tang tích tịch tình tang,
Nước ta gốc rễ Hồng-bàng sinh ra.
Muôn đời nào nọ nào hoa,
Vỏ sỏ quả gia chẳng vun mầm non.
Ta sinh như cái cây con,
Cây con mới mọc ở non nước nhà.
Ta sinh cha sẻ thịt da,
Trời cho tính chất tiếu pha giống nòi.
Thân ta chẳng phải thân chơi,
Đầu thời đội trời vai gánh quân thân.
Mình ta thời mặc nhân luân,
Chân ta thời đứng phẩn dân nước nhà
. . . . . .
Xây lò rèn đúc nhân tài,
Luyện phương giáo-dục đợi người đồng mông.
Đỡ thay cha mẹ bề bồng,
Coi người một nước là chung một nhà.
Ta ra vườn ấy ta chơi,
Vệ-sinh đã cách dạy người khéo khôn.
Nói năng đã học vào khuôn,
Chân tay không phải lấm bùn pha phôi
Bữa ăn giấc ngủ chớ sai,
Đêm một giấc thẳng ngày hai bữa tròn
Ngày thường tắm giặt luôn luôn,
Thân ta đứng để gần mùn hư thân.
Gần mầm ta lập cừa gần,
Nó đưa nẩy có dây lần quả cân.
Chơi bời học cách phương Âu,
Nghề khôn cách khéo xem lâu cũng rành.
Bé mà ta đã tinh nhanh,
Lớn lên ta học đua ganh các trường.
Hiển trung vẹn chữ cương thường,
Thân ta ta được vẻ vang ở đời.
Vườn nầy là cái vườn chơi,
Vườn chơi mà đã dạy người chúng ta.
Ấy ai yêu nước yêu nhà,
Yêu nòi yêu giống yêu ta thế nầy.
Người yêu ta mến người thay,
Sao cho không hổ người nay yêu mình.

Lễ cắt-đám quan Toàn-quyền Long tại Pháp

Ở Đại pháp đã dự-định sẵn về việc cắt đám quan Toàn-quyền Long như sau nầy:

Hễ làm *André Lebon* tới Marseille thì hôm sau linh-cữu ngài sẽ rước lên để tại đại-quán của Hãng tàu hiệu đề làm lễ. Rồi sẽ rước đến la ga, và theo như lời đi chúc của ngài thì sẽ đưa về Chabrillan thuộc quận Drôme, buổi tối thì tới nơi. Linh-cữu sẽ để tại tư-thất ngài. Đến sáng hôm sau hồi 10 giờ sẽ làm lễ cất đám.

Các vòng hoa của phủ Toàn-quyền, của các quan thủ-hiến các xứ, các quốc vương các xứ bảo-hộ, các ty các sở thuộc phủ Toàn-quyền và của các đại-biểu các hội gửi vẫng đều để lại đó cả.

* * *

Vô tuyến-điện ngày hôm nay lại báo rằng ngày thứ bảy này khỏi làm lễ kỷ-niệm ngài tại Marseille thì quan Thượng-thư thuộc-địa Albert Sarraut sẽ đến đọ lễ thay mặt chính-phủ Đại

Tự do diễn đàn

tết nào cũng vậy. ai ai cũng thế thì đã đưa trẻ những tính đến đâu cũng phải nhờ nhập-tâm. Thế thóc

đồng tiền chỉ nên cho các hạng thằng quỉ, con nhài là phải, cho cả đầy tớ nhà bạn cũng không là quí; vì những

cho nên ghét những người bẻm mép mà hay nguỵ-biện.

416 Tuyến-Nguyễn-văn-quản-tử. Tử

ứng đối nỗi mà không làm nhục mệnh vua, có hạnh có tài như thế đáng gọi là bậc sĩ vậy. Lại hỏi bộc thứ, Ngài

Tàu Sunshine bị cấm. — Quan Lãnh-sự Hương-cảng có điện rằng chiếc tàu *Sunshine* của người Khách

Do not remove this notice. Digitized by the Internet Archive in 2010 with funding from Cornell University

Khẩm thoản nay mai lại tết rồi, vậy tôi nói chuyện tết. cũng là hợp thời lắm nhỉ? . .

Tôi được hầu chuyện các bực cao-niên bạn thiết, các cụ thường nói : « Tết ta bây giờ tỷ với ngày xưa, mỗi ngày một vẻ vui thêm ! » Các nhà tân-tiến thì cho tết nhất ngày nay lắm điều phiền phức mà nhàm nữa !.. Hai lời nay chẳng tết nào ở nào là không có người nói đến : Tiếc thay ! người trước xướng lên câu nói, không bảo cụ nhời cụ tế. người sau theo nói chỉ chơi ngoài câu miệng làm câu đệm tết cho rườm chuyện tết thôi !

Tết nhất của ta cũng do tập theo lễ thói như bên Tàu rồi mỗi ngày mỗi sai.. Ở xem như ta phong bao cho trẻ, gọi là *mìn sìn*, lại cũng có người gọi là *lì xì*, thì ra nói sai cả cả ! Cách tiếng Tàu là « nuin-xuận » chỉ có hai tiếng như thế mà ta còn nói sai ; phương chi đại thể trong tết, chắc gì đã giữ được đúng như ý hay các cụ truyền cho ! (!)

Riêng nuin xuận nói sai, còn là sự nhỏ, thế cách phong nuin xuận đừng sai, có quan hệ đến lễ thói rất lớn. Lễ thói ngày nay tức là lễ thói sau này mai mai ; hà lại nên vang tay làm nhầm cho hậu thế lớp nhầm hay sao ?

Sự phong bao, cốt cho hài lòng trẻ, chứ đẹp nghĩa giao du ; mà tôi cho rằng nhầm, hẳn cũng nhiều người muốn sinh lời nghịch thuyết. Thật thế, tôi xin tạm kể ra như sau này :

Nguyên-đỉ ở bên Tàu, những nhà đại-gia hay gọi phường bát điệu nhạc, điệu kịch năm mới cầu vui ; vai nào bát kéo hoặc chúc trong hay thì người nghe lời chúc lấy tung tiền lên thưởng cho vai ấy, tục gọi là *xan-nain-xuận* (tân niên-tiền). Ấy, cũng nuin-xuận khởi thủy từ đấy.

Tiếng nuin xuận ngụ là « tiền tết » ; về tiền nuin-xuận cho con hát ấy vì như thế, rồi sau ngày tết phong-bao cho kẻ nào người ở, cho con cháu trong nhà, dần dà cho cả trẻ con nhà bạn và cũng phong bao giấy cỏ nữa.

Sự phong bao cho trẻ lắm điều bất nhã ; như con người ta tương đối làm người chưa biết gì cả, chẳng thà có và nói nó, mà mình cho tiền thì là cho người vô ăn giẫu nồng nước đã đành cốp ! thành riêu thì nó sắm bánh sắm áo là thường ; người ta nuôi lấy, thế mà đưa tiền vào tay, có khác gì cho người đề ra nó không ? Thực nhiên không khích nhau, kể đến đồng tiền cũng ra ý khinh !...

Trẻ chưa biết gì không nên cho tiền, mà trẻ đã biết đi biết rồi, càng không nên cho tiền lắm.

Sự phong bao là cho lắm con nhau, trẻ ở bình không hại gì ; cho có biết đâu làm hư tính bạnh đứa trẻ sau này thêm tệ ! Trẻ con được tiền một cách dễ dàng của cha mẹ anh em, hoặc các người khách đưa cho tận tay ; mỗi năm một lần tết, người so sức như là : Có ai đưa tiền đến cho, hay là đi đường nhặt được của rơi là thích ; chớ không biết sinh công kế lợi kiếm được đồng tiền mới là vinh !!

Cách phong tiền cho trẻ thực nhầm mất ý vị cổ thời ; thế mới biết lời các cụ nói rất hay. Nay lại xin kể đến các nhà tân tiến :

Năm mới, là đi chào mừng nhau, gọi là lễ tết, Tàu nói là *pai nuin* (bái niên) Trẻng lễ tết cây dùng vào thời cổ thì đúng ; chứ hiện tình thời nay thì không đúng nữa. Xưa kia thời các cụ ngày dụng ít đi lại ; vì có người ở xe, đường xá khó giao-thông cũng có, vì lẽ nhiều việc bận bộn không nâng đến chơi với nhau cũng có ; nhân thế ngày tết đến chơi, trước thì lối tỏ tiên nhà bạn, sau thì anh em giao bái chúc nhau điều hay, như những tiếng « vạn sự như ý » và « đình lãi lưỡng vượng » vân vân. Tết ngày nay, đã giảm sự ấy đi nhiều ; song cũ giữ được đủ lễ như ngày nay cũng là phiền lắm : Bạn bè thân thích, kẻ người rộng giao-du thì có hàng bao nhiêu nhà, mà thế phải đến chúc mừng cả, mà phải đi cả ngày rồng một (nguyên-đác) cho khắp lượt, để sang ngày mồng hai hóa ra *so* tình nhạt nhẽo Vậy ai rột người mà phải đi khắp cả bấy nhiêu nhà, mà bấy nhiêu nhà mới ăn trầu, uống nước, uống rượu mới thì bụng nào chịu được, ngày tết vào chơi không ăn trầu uống nước lại đỗ tiếng cho mình làm « giông » cả năm, thế mới tội !... Rượn cỗ tết cũng phải uống một cốc, trầu không ăn được nỗ cũng phải cầm một miếng, chẳng lẽ nước chè ô-long liền-tử, mà lại từ rằng không biết nồng hay sao ; lại phải nồng một hai chén vậy. Mà các nhà đúng rượn để thết khách ; mỗi nhà lại có mấy thứ rượu khác nhau, thứ thì xanh, thứ thì đỏ chẳng rượn nhà nào đồng chất với nhà nào cả thành ra bao nhiêu thứ rượu với hơi trầu khói thuốc đánh lộn với nước ở trong bụng, khó chịu biết chừng nào !

Ta có câu: «no nê ba ngày tết», song xét sự thực, rõ ăn nồng mất ngon, nói chuyện mất giải đề, đi lại mất ung-dung. Thử xem còn gì dở bằng một người luôn chân người đến thăm từ sáng đến tối, thế mà đi xe giờ lại càng vội nữa ! Ấy có phải tết nhất ngày nay lắm điều phiền phức mà nhầm không ?

Tôi thiết tưởng ai có lòng yêu trẻ muốn tranh cho khỏi mấy điều tệ kể trên kia ; xin lựa tư-chất đứa trẻ thụ theo món-đề : con giai nhà học-trò thì cho sách vở, bút mực ; nhà công-nghệ thì cho các đồ chơi có máy móc ; con gái thì cho kim chỉ vớ nhiều ; hoặc các đồ chơi có ngụ ý gợi trí khôn cho trẻ. Vẫn hay buổi đầu có điều trẻ không thích thệ ; song thì dụ tinh trẻ lại ấy kẹo bột, bảy giờ bao nhiêu người đưa cho quà mới, rồi lâu dần cũng quen, có lẽ sau này cho tiền nó thọn và xấu hổ không ưa lấy nữa ! Bèn nhu phải mặt tương-thiện, tất nhiên những điều tội ác, tần đần có gan làm càn. Hoặc là hai người ấy nguyên trước mua về, nuôi lớn lên rồi sinh lòng cầm thú. Trong chốn gia-đình bí mật người ngoài dễ biết được sao ? Cái ổ Phi-Bảo cuỡng giam lại cũng đáng ngờ lắm.

Thế nhưng tiệm-thuốc Trường-thọ, vốn chỉ hai gian ngắn ra làm bốn. Hai gian trước là chỗ bày bán đèn cho khách hút. Còn hai gian sau thì một gian là phòng ngủ của vợ chồng Phi-Bảo, một gian là phòng ngủ của hai người con gái kia. Còn bàng xóm thì một bên là cửa hàng thợ may, một bên là nhà Vương-quảnphụ. Phi-Bảo rở ngón cưỡng bọc chẳng nữa, tất không phải việc xảy ra trong một ngày. Tất nhiên là cũng để nữm tao bảy tiết. Chỗ ở chật hẹp như thế, giữ sao cho tai tiếng khỏi ra ngoài. Mà có như thế ra, thì Phi Bảo cũng tất phải nghiêm-nhặt, khi nào lại để cho tự-tử được. Nhà tranh vách đất, nào phải như gác tía lầu hồng, mà có tội gì giữ mình. Phi-Bảo tất nhiên phòng giữ rất. Vậy lấy cớ hai người tự-tử mà Phi Bảo vẫn không ngờ đến, thì cái cơ trí-tử hẳn không phải Phi-Bảo cưỡng-gian. Và chẳng tự khi ấn fy xảy ra, khắp cả hàng cơm quán nước trong huyện Tường-phù, kẻ nói đi nhiều, người bàn cũng lắm, thế mà chưa từng có ai ngờ đến Phi Bảo, Xem thế thì lẽ đó cũng không chắc chắn nào.

Ấn tình đến thế, thật rồi bơn bòng bong, tuy cho một nhà đại trinh thám ở thế-giới này, tưởng cũng cho là khó. Tuy vậy, trong thiên-hạ ăn nào là xét chẳng ra, vậy cứ tìn phụ-thân tôi cho người thám được sau cùng, lại thêm được bốn điều chứng nữa :

1- Trước khi cái ấn fy xảy ra bốn tháng, tức là ngày tháng mười năm ngoái. Có một người trẻ tuổi đến nồng rượu ở nhà Phi-Bảo, Phi-Bảo sai A-trang ra hầu rượu, khi người tuổi trẻ quá chén, cầm tay A trang lôi sát đến mình. A-trang sợ, kêu khóc lu loa. Phi-Bảo phải đến, can ngăn giản-giải. Giận cả chém thời, người tuổi trẻ chạy Phi-Bảo sau đến sinh sự đánh nhau, nhưng Phi-Bảo khỏe, nên người tuổi trẻ bị đau đòn, liền ra cửa chửi mắng om sòm rồi mới đi thẳng. Tự đấy biệt tích không thấy đâu.

2- Hôm rằm tháng giêng, vợ chồng Phi-Bảo đi vắng, dặn con coi nhà cho cẩn, tiếp khách cho ngoan. Đến tối về trong phòng Phi-Bảo bỗng mất mấy cái đồ trang-sức, một bộ xuân-thọ bọc, một đội vành cánh, cùng một cái trâm đề lốc bằng vàng. Phi-Bảo về ngờ cho Hồ mồ. Vì chỉ có Hồ-mồ là trong khi bắt thuốc thường vào phòng Phi-Bảo, lâu dần quen biết, nên dẫu vào phòng ấn cũng không ai ngờ. Việc fy Phi-Bảo đánh cả hai con, hai con tức giận bỏ cơm, nhưng ngày mai thì lại hòa vui tế-tế.

3- Đêm mồng sáu, vợ Phi-bảo khóc con gái, Phi bảo cố gắt rằng : mày đã đau mà mày thiết thế ? tiếng nói dẫn khỏ, vậy người tuổi trẻ mới chìm lỗ fy tay, mà đã kêu khóc, thì tất nhiên có tình với Mễ-hữu-Tài.

Sống thác với tình, hai người con gái chắc chung tình với Hữu-Tài lắm,nên mới vì tình mà chết, vì tình mà chết đói. Nói xong, cất chén mời chúng tôi mà rằng : Chị em xem tôi như thế có tài tính thám không? Tôi chẳng là như thế đấy. Kể đó ăn uống mạnh bạo, ra chừng tự đắc, nét mặt tươi như hoa.

Nàng Giáng-anh rằng : Chị xét thế cũng tài đấy. Tội cũng nói :

Phải, phải, thế thì những đồ trang sức ở trong phòng Phi-Bảo mất, là hai người con gái ăn cắp đem cho tình lang cả, nhưng cắn nhắt chúng !

Nàng Tuệ-Châu rằng :

Phải, phải, em nói phải đấy.

Sứ-Sam mỉm cười mà nói :

Không phải nói ! Trinh-thám khi nào lại sơ-sài thế mà ra được án.

(Còn nữa)

D. B. T.

HÀI ĐÀM

Sắm Tết

Ta đến chợ Đồng-xuân mà coi thiên hạ sắm tết. Nào cau coi, vải ba của thịt, rầm mở rưa hành, một lọ mắm tôm, . thế mà chẳng phải chen nhau, xô đẩy nhau, cãi nhau, chửi nhau om sòm cả chợ.

Tội nghiệp ! Còn mấy hôm nữa đã mời ông vải về xơi tết thịt đông, cá kho, mà bây giờ lại còn chửi nhau tết điên !

Yên Sơn

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 7 Février này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 7 f. 95

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 7 Février 1923* : 3 /. 58,50 — 5 /. 1915 1916 75 20 4 /. 1918 62, 80. — 5 /. 1920 89 50. — 6 /. 1920 88.90.

Tin tàu. — Tàu *Cordillière* tới Hondan ngày 7 Février 1923, hồi 14 giờ.

Quan Khâm-sứ Bosc đi Ai-lao. — Quan Khâm-sứ Bosc cùng qui phunhân đã đi chuyến xe lửa thứ nhất về Nghệ sáng hôm nay để về Vientiane.

Chức Đồng-lý phủ Thống-sứ. — Cứ như báo *France-Indochine* thì quan cai-trị Poulin Đồng-lý phủ Thống-sứ, kể lên chức Giám-đốc các việc chính-trị và hành-chính rồi thì chức Đồng lý sẽ bỏ đi mà không đặt quan khác thế ngài nữa.

Một cuộc du-lịch của hội Địa dư. Hội Địa-dư có định mở một cuộc du-lịch tại thành Cổ-loa vào ngày 11 Février này, do quan nguyên Trungtá Bonifacy quản đốc. Các viên hội muốn dự cuộc fy thì sẽ hội tại nhà ga Hanoi sáng hôm fy hồi 9 giờ, rồi đi chuyến xe-lửa 9 giờ 21 lên Xuân-kiều.

CÀNH HOA

Ai đi đến đầu phố Trường-Thi cũng thấy một cái nhà bán Hạt-chai hoa sắt, hoa sứ, hoa vải, chanh, ảnh, gương soi, và các thứ đồ bầy trang sức trong nhà, trong buồng chơi, đồ biếu tết, thực đẹp. Ông Passignat chủ hiệu « LA PERLE » 11 & 13 Rue Borgnis Desbordes, nhân dịp tết đã chiêu ý người bản xứ buôn sang.

3523

Pháp-học bảo trợ. — Bản-báo nhắc lại rằng đến tối mai, hồi 8 giờ, hội Pháp-học bảo trợ sẽ họp đại hội-đồng tại hội Trí-trí, vì kỳ trước không đủ số hội-viên đến dự hội.

HAY CHO XÃ-HỘI

Một phòng khám bệnh cho người nghèo khó của quan Đốc tơ Bi-ec-man (PIQUEMAL) tại phố hàng Bông, số nhà 173, 7 giờ rưỡi đến 9 giờ, chủ-nhật ngày lễ nghỉ.

Cuộc đua xe đạp. — Trường đua xe đạp nghỉ đã lâu nay, đến chủ nhật 18 Février 1923 này hồi 8 giờ chiều lại mở cửa.

Hội định mỗi tháng mở hai kỳ đua xe một lần và đã định mấy cuộc đua sau vào những ngày sau này là 18 Février, 11 và 25 Mars, 8 và 22 Avril 1923 Sau nữa đến ngày 18 Mars lại mở một cuộc thi chạy một trăm kilomètres ở đường cái chợ không chạy ở trường đua. Hội định mở những cuộc fy cho rõ thật vui và sửa sang trên trường đua lại, để công chúng xem được rõ hơn.

Thể lệ vào trường đua vẫn như cũ, chỉ có giá chỗ ngồi hạng dưới là tăng lên 2 hào, vì bây giờ hội sửa sang lại phải tốn kém nhiều.

Những người đua xe đã lên tập ở trên trường từ ngày thứ hai rồi, tiny rằng trời gió dữ, rét nước như thế mà cũng cố sức ganh đua để đến ngày thi nay công chúng được vừa ý.

CÓ ĐẤT MUỐN BÁN

Một khu đất tại bờ sông (Quai Clémenceau)ước độ 880 thước vuông, có cả xưởng bán hàng nữa.

Ai muốn mua xin hỏi tại số 8, phố hàng Bát cũ (Rue Vieilles des Tasses) Hanoi.

3533

Phường bát tây. — Phường bát Tây chỉ diễn có mấy buổi nữa thôi, rồi đáp tàu về Pháp.

Thứ năm 8 Février : Mam' zelle Nitouche.

Thứ bảy 10 Février : Le marraine de l'Escoade.

Chủ nhật 11 Février : Carmen

Thứ ba 13 Février La princesse Jonjon.

Thi tiếng Quan-hoại và Quảng-đông - Kỳ thi tiếng Quan-hoại và Quảng-đông đặt riêng cho ngoại thông ngôn các tòa án thi đến ngày thứ hai 26 Mars 1923 sẽ mở tại Hanoi và Saigon.

Nửa tháng lương sắm tết. — Quan Toán-quyền đã thông tư cho các công sở, nhân dịp tết Nguyên-đán này thì các viên công sự Nhànước sẽ được lĩnh trước nửa tháng lương để sắm tết. Nghe đâu đến ngày 26 tết này được lĩnh thì phải.

(Xem trang kia có tiếp theo)

Số 2

NỮ-TRINH-THÁM

TRUẤN-PHONG dịch thuật

Truyện mấy nhà nữ trinh-thám, khéo đem cái tâm lự tinh mật cái tài-đoan khôn ngoan, đời dạng theo hình, kinh thần mạo hiểm mà khám phá được mấy cái kỳ án. Xem truyện nay đủ biết cái tài thám ẩn trích tinh, bọc quản sao cũng không nhường gì các nhà đại trinh-thám xưa nay vậy. Cho hay yếu liễu không dung được, vốn chữa tinh-anh trời đất ; đừng nghỉ lòng lan tinh huệ, không bằng đấm lược nam-nhi.

..Thế thì vì lẽ dưới mà chết chăng ? Cứ lẽ thì lẽ dưới là phải hơn, song còn một điều rất khó xét ra là: Hai người ấy vì sự bức bách mà đến nỗi chết ? Cứ lời khai của lão hàng, thì « tuy không nghe thấy, mắt không trông thấy ai là người bức hiếp hai người con gái ấy ». Nhưng lời khai ấy chẳng không đáng tin. Vì rằng : hoặc kẻ bức-hiếp fy một mưu ; hoặc lão hàng sợ lời thôi mà không dám nói ; hai điều fy đều chưa biết chừng thế nào. Thế nhưng bảo rằng : Lão-hàng sợ trinh-báo lời thôi mà không dám nói, thì không dám nói ở trước mặt quan lại, chớ ở chỗ thân thích bè bạn lẽ tất nhiên cũng có tiết lậu ra, chớ không có lẽ hơn mười nhà quanh-phố kia, lại giữ kín cả cho một nhà được ; một việc xấu xa kỳ dị như vậy, tất nhiên không ai giữ được miệng ai. Thế thì bởi cớ kẻ gian một mưu chăng ? Nhưng người fy là người nào ? mưu kế xếp đặt ra làm sao ? Đã gọi là một mưu thì sao hai người con gái kia lại biết mà tự tử ? Những điều có cần phải truy cứu cho ra.

Vì thế mà có điều ngờ đến Phi-Bảo. Cứ khẩu-cung của vợ chồng Phi Bảo, thì hai người con gái thật là con đẻ ra. Song khắp phố Khai-phong đều nói rằng Phi-Bảo vốn không phải người tương thiện : Bảy tám năm nay mới đến đây mở tiệm thuốc, chỉ mười năm về trước, vẫn thường đến Sơn-đông giữ nghiệp buôn ngườ'. Những tóc đã: Sơn-đông phải trời làm đối kém. Phi Bảo vẫn bỏ tiền mua con gái nhà nghèo khó, đề bán lại fy lời. Thế thì những việc mười năm về trước của Phi Bảo, người Khai-phong biết thế nào được, mà hai người con gái có phải là con đẻ của Phi-Bảo hay không nữa, nào ai biết đâu ? Thế mà nếu không phải con đẻ của Phi-Bảo, thì có một điều đáng ngờ rằng : Phi-Bảo đã không dán phu phá giỡ những nhà và rào rậu chung quanh đây, nên không thì cháy lan ra cả hai dãy phố. Đáng khen cho thầy đội ở đâu đang lúc cháy lo thấy tiếng người ở trong nhà cháy kêu không ra được, thầy liền nhảy vào cũng được bà lão chừng 50 tuổi ra, sau người fy Khách lại kêu

ĐỒNG-HỒ
đeo tay kiểu vuông
BỌC VÀNG,
BẢO HÀNH 10 NĂM
Máy chạy tốt nhất hạng
Mặt có kim

Tòa án cai-trị. — Tòa án cai-trị đã họp tại Tòa án Hanoi sáng hôm nay khi 8 giờ.

Mất cháu và lạc con — Cô Jeanne Javello: ở đường Henri d'Orléans số 41 trình mất đứa cháu gái tên là Ng-thị-Nhung lên 7 tuổi.

Một đứa con gái tên là Nhu lên 7

Trường Kỹ nghệ thực-hành. — Hội-đồng giáo dục trường Kỹ-nghệ thực-hành ở Haiphong đã họp chiều hôm qua hồi 2 giờ rưỡi, có quan Đốclý đến chủ tọa.

Hội-đồng thành-phố. — Hội-đồng thành-phố chưng cuối tháng này sẽ họp.

CÁO-BẠCH

Nay tôi có lời cáo-bạch để hiệt-qui đâu biết, tôi có đầu được việc làm sống dẫn thủy nhập điền (4e lot) tỉnh Thái-nguyên, giáp địa-phận Bắc-giang, công

HUILE-PEINTURES-VERNIS
MARQUE DÉPOSÉE



Máy chạy tốt nhất hạng
Mặt và kim có chữ dạ quang

Giá: .... 8$50

BÁN TẠI HIỆU:
A. PERROUD (Nhà xanh)
59, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

Quà tết của hiệu Bào-chế Montès

Nhân dịp tết Nguyên-đán gần đến; Bản-hiệu định biếu các ngài chút quà có ích là HẠ GIÁ RƯỢU BỔ ĐÀO-MĨ-TỬU — TONIQUE TONKINOIS xuống mỗi chai 0$25 (hai hào rưỡi), chỉ tính có 2$40 (... đồng) thôi.

Kể từ ngày 15 cho đến hết ngày 30 tháng chạp ta (... 31 Janvier au 15 Février 1923).

Hiệu bào-chế MONTÈS, 54, phố Paul Bert, Hanoi.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đồi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

số 41 trình mất đứa cháu gái tên là Ng-thị-Nhung lên 7 tuổi.

Một đứa con gái tên là Nhu lên 7 tuổi mặc áo gi-lê nhung thâm và quần thâm, tóc để chỏm, lạc ở đường cái gặp được một người đàn bà là Mme Ng thị-Cả đem về nhà nuôi ở phố Lò đúc số 4.

NHÂN DỊP TẾT NGUYÊN-ĐAN SẮP TỚI NƠI NAY

M. Lamontagne có lời kính cáo để các bạn hàng biết: Kể từ 1er Février 1923 trở đi, tại cửa hàng ông ở chỗ chợ Hàng-Da đã có bày đủ các thứ rượu mùi các thứ cốc uống rượu mùi và các thứ vật vành dùng về dịp tết ta này.

Mỗi số chỉ bán có hai xu (0 p. 02).

Cạnh đấy lại có một cái đu quay, chạy bằng điện thực là êm và các thứ chơi giải trí khác nữa.

Xin nhớ cho là giữa phố Hàng Da (chỗ đất chợ Hàng Da cũ) có bày những thứ kể trên này. 3527

Kính trình quý-khách biết rằng cửa hàng in chữ số 45 phố hàng Bồ của tôi, nay Ích-hữu-thư-xã đã giao giả cho tôi rồi, xin quý-khách đến chiếu cố cho như cũ, tôi xin làm hết sức để các ngài được bằng lòng, cảm ơn lắm.

Nay kính trình.
LAY-VOUNE-HING
Imprimeur
45, Rue des Paniers, 45
HANOI

3684

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con. 3502

Tháng cả mặt. — M. Perrin ở trường Cao-đẳng Nông-lâm trên trại hàng hoa trình mất trộm một cái xe-đạp hiệu Strung giá 80 đồng.

M. Trương đình-Cửu, thợ sơn nhà ở Thanh-giám trình mất trộm quần áo giá 35 đồng.

Mất trộm một tấn sắt. — Mấy hôm nay, M. Sauvage là chủ tàu có trình rằng bị mất trộm những đồ sắt ở trong xưởng chừng đến một tấn. Sở mật-thám đi dò xét thì ra chính quản-lý nhà ấy là Sauer 28 tuổi cùng với hai người làm máy là Trần-v-Lộc 19 tuổi và Trần-v-Xa 42 tuổi nhà ở phố Bắc-ninh số 42 đồng mưu ăn cắp những sắt ấy. Hiện nay ba người đều phải tống giam để đem ra tòa án xét hỏi.

Bỏ quên trên xe. — Một người Tây ở ngõ Tân hưng trình bỏ quên trên xe cao su mã một cái áo đàn bà bằng sa tin mùi hoa hồng giá 100 đồng.

Một bà đầm ở đường Thanh trình bỏ quên trên xe cao-su một gói quần áo và đồ vật giá ước 200 quan.

MỚI XUẤT BẢN

Cuộc Tang Thương

(Xã-hội Tiểu-thuyết)
ĐẶNG-TRẦN-PHÁT soạn

114 trang giá ..... 0$80
Tiền cước, mỗi quyển .. 0 14

Ai muốn mua xin viết thơ cho *M. BÙI-XUÂN-HỌC*, 61-63 Rue du Coton Hanoi. 3520

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Cờ Nhật để tang. — Tòa Lãnh-sự Nhật tại Haiphong được điện tin Hoàng-thân *Fushimi* tạ thế tại Đông-kinh, thì đã cho kéo cờ buông rũ để tang ba ngày. Quan Đốc-lý Dupuy được tin ấy có đến chia buồn với quan Lãnh-sự.

Nhà thương Khách. — Số tiền của người Hoa-kiều lạc quyên ở trong thành-phố để làm nhà thương Khách, đến nay đã được quá ba vạn đồng rồi. Cho hay người Hoa-kiều ở đây có tình liên lạc với nhau lắm vậy. Cuộc lạc quyên mới mở có trong hai năm nay mà được hơn 30 000 thì cũng là nhiều lắm.

Hội-đồng thành-phố. — Hội-đồng thành-phố chừng cuối tháng này sẽ họp.

Mẹ mìn đó chăng? — Một người đàn ông là Trần-văn-Đính trình mất đứa con gái tên là Trần-thị-Chung lên 12 tuổi, đi đâu mất từ hôm mồng bốn.

HÀ-ĐÔNG

Cụ Marty giết được một con cọp — Bản-quán mượn của báo *Avenir du Tonkin* cái tin sau này:

« Ít lâu nay dân làng Phương thanh, thuộc tỉnh Hà đông, giáp giới với Hòa-bình phải một nỗi ghê sợ lắm là có một con cọp to vẫn quanh quẩn đâu ở gần làng.

Ngày chủ-nhật 4 vừa rồi, cha Marty là linh-mục trong hạt ấy cùng với dân làng có mở một cuộc săn mất cả buổi chiều. Con cọp cứ lẩn lút ở trong những cây cỏ rậm rạp. Hồi 5 giờ thì biết rõ ràng nó ẩn ở trong một đám bụi rậm.

Đức linh-mục Marty cứ đi trước, một mình vác một khẩu súng Winchester vào chỗ con ác thú ẩn.

Mới chớp mắt một cái thì con cọp xồ ra cách cụ Marty có ba thước, cụ bắn ngay, nhưng nó cũng nhẩy vào cụ cào nát cả ngực. Lúc những người đi sau chạy đến thì con cọp đã ngã rồi: nó bị hòn đạn tin vào mình mà quay ra chết.

Cụ Marty đưa về Hanoi cho quan docteur Casaux chữa thì thấy móng cọp cào nát cả ngực và ở ống chân.

Con cọp này là con đực mà to lắm. Ta xin có lời mừng đức linh-mục can đảm đã trừ được một con ác thú ở trong miền ».

THƯỜNG-TÍN

Phát hỏa. — Làng An-phú cách Phủ-lị Thường-tín độ hơn 1 kilomètre, hồi 2 giờ chiều hôm 3 Février phát hỏa rất to, 43 chủ bị cháy mất hơn 80 nóc nhà, thiệt hại khá lớn. Nguyên nhân việc cháy này là bởi tại một người làng ấy tên là Cai-Kết vì có việc cãi cọ nhau trong nhà, rồi cầm cái đèn đương thắp ném vào người nhà, chẳng may tin vào đống dạ, lửa bốc bùng lên, cháy hết nhà tên Cai Kết rồi lan sang những nhà hàng xóm. Đương khi lửa cháy, thời gió dữ quá, vả lại đã lâu nay trời hanh không mưa, nước hồ ao cạn cả chẳng có hạt mưa nào, nên không thể nào cứu chữa được. Ấy cũng may lúc bấy giờ có quan Phủ sở tại cũng thân hành đến đấy hết sức đốc thúc những lính lệ linh cơ và dân làng để đỡ và kéo đổ những nhà ở gần chỗ đương cháy, nếu không thời có lẽ cháy lan ra đến khắp làng, mà làng này là nơi cày cấy rất thịnh, nên nhà nào cũng đầy những thóc lúa và đống rạ đống rơm, cháy lan ra chóng quá, nhiều nhà không dọn ra được chút đồ vật gì. Hại nhất nhà lý-trưởng cựu là M. Nguyễn-xuân-Bình cháy mất 2 cái nhà ngói và các đồ vật thóc lúa không dọn ra được tí gì cả, bà mẹ gần 70 tuổi 2 tay ẵm 2 đứa cháu tiếc của quá toan đâm đầu vào đống lửa, thì người ta dìu về phủ nuôi để khuyên giải cho được nguôi lòng. Mong rằng quan trên đủ lòng trông xuống mà trợ cấp cho dân bị cháy ấy được ít nhiều, thì thực là hạnh-phúc lắm.

T. lai cảo

GIA-LÂM

Sao lại thế? — Hôm 3 Février này các tiên thư chỉ lý-trưởng làng Tứ-đình, tổng Cự linh, huyện Gia-lâm có đem nhân dân làng Tứ-đình ước 200 người cầm giáo mác sào gậy đến làng Thạch-cầu, tổng Gia-thụy, huyện Gia-lâm phá giới lấy của làng Thạch-cầu lấy những xoan và tre của làng Thạch-cầu đem về làng Tứ-đình và nhân dân làng Tứ-đình lại đánh người làng Thạch-cầu bị thương. Đến ngày mồng 4 tháng 2 tây, dân làng Tứ-đình lại làm như thế nữa. Sang ngày mồng 5 tháng hai tây, quan sở tại đã đến làng Tứ-đình hiện thấy dân làng Tứ-đình hội họp nam phụ lão ấu tại đình và có độ 200 cái giáo sắp hàng ra ở sân đình.

S. V. N. lai cảo

SƠN-ĐỘNG BẮC-GIANG

Phát hỏa. — Hồi 7 giờ tối hôm 2 Février ở phố An-châu phát hỏa, bắt đầu cháy nhà bếp của một người Khách buôn bán. Gặp khi gió mạnh nên cháy lan sang tất cả những nhà chung quanh đấy, mất tám cái nhà và một cái đình, thiệt hại chừng 500 đồng, ấy là còn nhờ được quan đồn cho lính ra chữa và hết sức đốc thúc chữa kẻo không ra được, thầy liền nhảy vào cống được bà lão chừng 50 tuổi ra, sau người vợ Khách lại kêu với thầy nhờ thầy vào cứu cho người vú em cũng ở trong nhà không ra được, thầy lại liền nhảy vào cũng cống được người vú ấy ra nữa, nếu không nhờ được lòng can đảm của thầy thì hai mạng ấy đã ra tro cả. Ước ao việc này đến tai quan trên mà thưởng cho thầy để làm gương cho những kẻ thấy vậy đứng xem.

Nông-vă-Phúc lai cảo

THÁI-BÌNH

Côn đồ nhũng nhiễu. — Hẳn ai độ này đi lại buôn bán tại chợ Trung-lệt thuộc huyện Đông-quan tỉnh Thái-bình này, đều phải lấy làm phàn nàn chán ngán vì tại chợ đó thường có mấy tên côn-đồ ăn phục nhũng nhiễu các người buôn bán một cách rất tự do. Trong bọn đó tên đầu đảng nghe đâu lại là một con nhà danh giá tại vùng ấy thì phải, mà đâu lại là một đứa cầm sắc bấy lâu, y bọp tệp với nhau cứ ngày phiên chợ ra sinh sự phá các hàng buôn bán, nếu ai kháng cự thì nó đón đường mà tên đầu đảng ấy đánh, rồi bọn xông vào mà cướp đồ hàng và tiền bạc nữa. Như hôm mới đây, không biết làm sao mà chúng đến đánh và phá hàng của một người đàn bà là thị Tất buôn bán tại chợ ấy coi rất tàn nhẫn, rồi lấn mất 15 p. của người ấy buộc ở trong mình. Việc này cả chợ đều chứng kiến rõ ràng ai cũng phải chau mày nghiến răng, nhưng không dám nói, vì sợ chúng thù.

Chợ ngày tết buôn bán đông mà chúng làm càn như vậy, e rằng sẽ có thiệt hại cho nhiều người, mà sự buôn bán tại chợ ấy không khéo rồi ra suy kém mất. Mong rằng quan trên sẽ thấu biết sự này mà trừng trị cho tiệt nọc đi, thì thật là hạnh-phúc cho dân lắm.

Hân lai cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Trường Nhà-Dòng diễn tuồng hát — Trường Nhà-Dòng mỗi khi đến kỳ nghỉ học ăn tết hay là nghỉ hè cũng có diễn tuồng hát bội vài lớp để đãi học-trò xem và có mời cả quan lại Tây Nam và những kẻ thân thiện học trò đến xem đông lắm.

Ngày 21, 25 và 28 Janvier vừa rồi, ở trường ấy có diễn hai tấn tuồng « Les Mousses » và « La foire de Seville » lại có đàn hát lắm khúc rất hay ho và êm ái, trần thiết và bài trí thật đã nên vẻ tráng lệ huy hoàng. Khi diễn tuồng ngày 21 có mời quan Thủ tướng Tôn-thất đại-nhân và các quan văn võ đại thần và các viên thông, ký tùng sự Chánh-phủ Bảo hộ và gia quyến đến dự xem đông lắm. Trong hôm 25 và 28 lại mời các quan Tây có quan Khâm-sứ và các quan Thủ-hiến các tòa sở và các quí quan quí quyến đến xem rất đông.

Những lớp tuồng của bọn học-trò diễn mấy hôm ấy thật là khôn khéo và đàn hát rất hay, khiến cho khán quan thảy đều vỗ tay khen ngợi là cách học hành luyện tập thật đã nên một vẻ một dáng tuyệt diệu vậy.

* * *

Bọn lính nhạc ngứa nghề. — Hôm 21 Janvier học sinh ở nhà Dòng có diễn tuồng hát, trong lúc phường nhạc thổi những khúc nhạc Tây thời trong đám người ngồi xem hát nghe có tiếng hát đuổi theo 7, 8 người, hát một cách rất mạnh mẽ và lại thêm tiếng dậm chân và tiếng reo làm rầm rĩ cả lên. Ai nấy đều ngơ ngác nhìn xem thì mới biết đó là một bọn lính nhạc vệ khố-xanh vì uống rượu say quá chén mà quên mất cả khuôn phép và địa vị của một người đi xem hát là phải nên thế nào là phải.

Khi bọn lính ấy đang hò hát reo la thì có một ông kia đến tấy lời lẽ đoan chính mà răn đe bảo chớ làm sự càn dỡ ấy nữa, thì bọn lính mới chịu nín, nhưng có ý bất bình mà buông những lời trách móc vô lễ.

Ước rằng những sự lôi thôi ấy nên bỏ nên chừa, kẻo tự lâu nay khi nào có đám rầy rà ở những đám đông, cũng nghe phần nhiều là các chú lính phường nhạc.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt-báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt-quí ông nào mua thì gửi tiền cho, hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho tiện.

đều biết, tôi có đấu được việc làm sông dẫn thủy nhập điền (4e lot) tỉnh Thái-nguyên, giáp địa-phận Bắc-giang, công việc hơn 40 vạn đồng, ở đấy nước lành, giá thời tốt, ông nào muốn nhận làm khoán.

A. Xây cầu cống
B. Làm đất đấu
C. Hoặc nhận vận tải thủy bộ thời đến tại Hanoi, phố hàng Vôi, số nhà 12, hoặc đến tại công-ty tôi ở làng Phương-độ, phủ Phú-bình thời hiểu công việc và cách thức làm, còn như các Cai ai muốn làm việc gì, hoặc làm khoán, hoặc làm công, thời đem thợ và phu đến đấy mà làm, ai mộ được nhiều thợ và phu, công việc làm tốt, sẽ có thưởng ngoại.

1. Đường đi xe-hỏa đến ga Séno (Sen-ho) rẽ sang hơn 20 kilometres.
2. Đường đi bộ đi đường Thái-nguyên đến chỗ Ba-hàng rẽ sang Phú-bình tươi đến chỗ làm, hai đường đi cũng tiện cả.

Nay cáo-bạch
Lĩnh-trưng chủ:
TRẦN-VIỆT-SOẠN

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng các bạch của bản-hiệu, đi khi về mua lại mua hiệu thuốc khác, sau nhỡ ra làm ra không đỡ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho về từ các ngài từ rày đã có lòng chiếu cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng tiền, số nhà 54 Hanoi. »

Nay kính
Ed. Montès,
54 Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-quán ... gì viết thư ... số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy ... kỳ, ... tìm kiếm. Kẻo các ngài ... vẫn tất, hoặc thấu quá, không ... thành ra nhiều khi bản-quán không ... trả lời.



Hiệu GIU-ICH tức là Công-ty CHU-VĂN-MINH ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đặt dấu CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

2855

CÁC CUỘC ĐI XEM
然 SẴN NHIÊN 樂

Tối thứ tư:
TÊ - VƯƠNG - PHI TỴ NẠN
Những tích diễn thật vui trò, đào, kép cất thật đích đáng, các qui-khách đến xem bình-phẩm cho.

Tối thứ năm:
TÁO QUÂN THẦN TÍCH

Tối thứ sáu
Diễn ba tấn
Tấn thứ nhất
NHỊ THẬP TỨ HIẾU
Hán-quách-Cự vì lòng hiếu, chôn con lại được lọ vàng.

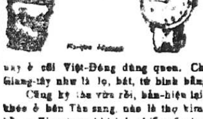
Tấn thứ hai
TRIỆT GIANG ĐOẠT A-ĐẨU
Tấn hát này đào kép trẻ con diễn rất là khéo, đã diễn một lần và đã được nhiều qui-khách cho giải thưởng.

Tấn thứ ba
ĐẶNG-XUÂN (TOÀN CHÈO)
Diễn từ chỗ Đặng-Xuân ra mồ mẹ than khóc có bài văn khấn lối hát chèo rất là ai oán, mẹ Đặng Xuân hiện lên khuyên con tìm nơi ăn học mà lập công danh, diễn đến chỗ nàng Hồng-nương đêm khuya sang xin lửa, hát nhiều giọng lẳng lơ, rất là vui, rất là buồn cười.

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chủ trương của chúng tôi là lấy chiều khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hổ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thứ rất quí, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, từ bình bằng sứ, vân vân.



Cũng kỳ tháng vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giám ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA
Bijoutier, n° 28, Rue des Paniers, Hanoi

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thơm sạch mát, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, tim la phá lở sâu quảng sâu xương sài chàm cam khoét, thâm lỗm ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, bôi đều khỏi cả, lọ nhớn giá 0$50, lọ nhỡ giá 0$30, lọ nhỏ giá 0$15, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc cao răng, thuốc đau bụng kinh niên, thuốc bảo thận hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà kỳ Hội-chợ Hanoi vừa rồi bán được các thuốc ấy rất nhiều, các hàng tạp-hóa và các hàng bào-chế các tỉnh hiện đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ấn-định có bán bộ như sau này: hiệu *Mạc-Đình-Tư*, 136, phố hàng Bông, Sở bán báo lẻ, 63, phố hàng Bông, hiệu *Sinh-Hòa Đường*, 83, hàng Bông, nhà in *Đông-kinh ấn-quán* 82, hàng Gai, nhà in *Thực-Nghiệp ấn-quán*, 42, phố Hồ Hoàn-kiếm, hiệu *Đông-Hưng-Viên* bán cao-lâu và hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành*, hiệu *Hạnh-Hòa-Đường* bán bào chế hàng Buồm, hiệu *Vạn-Xuân* chụp ảnh, 12, hàng Điếu, hiệu *Vạn Xuân-Đường* ... hàng Trống, hiệu *Thuận-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Gia Long*, 16, phố Tiền-tiên, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vĩnh*, 60, hàng Bồ, hiệu *Quảng-Lợi* ... hiệu *Bác Hợp*, 27, phố Cầu chàm, hiệu *Vĩnh-Xương*, 27, Hà-trung, hiệu *Phượng-Đình*, 100 Cầu gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trang*, 62, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27 hàng Bát-đàn, hiệu *Hạnh-Nhân-Đường*, 51, và hiệu *Hưng-Tường*, 27 Phúc-kiến, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long*, 23, phố khách Haiphong, hiệu *Hoa-Sinh-Đường*, 167 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Ích* ... hàng Song Nam-định, hiệu *Vạn An* phố Yên thái tỉnh Yên bay, hiệu *Đức-phong* phố Việt trì tỉnh Việt trì, hiệu *Đức-Phong*, 166, phố Đồng-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa Phủ-yên, hiệu *Xương-Thịnh* ... ở Sài-Gòn, 41 Wing lok Hong kong. Các nơi kể trên có bán bộ cả thuốc thấy nói trên và các thuốc của đông khác nữa, đều có đóng biệt cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

Bản-hiệu VẠN-XUÂN-ĐƯỜNG
Số 2/1, phố Tiền-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)

Do Võ Phi Hùng Cứu HS Petrus Ký 161-71 tặng Huỳnh Chí Bách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu vang – Rượu sâm-banh
– Nước hoa – Sà-phòng, vân vân.

GIÁ BÁN CỰC HẠ

Quý-khách mua hàng, ngại nào cắt mảnh cáo-bạch này mang lại, bản-hiệu xin tính miễn giá 5 phần. 2066

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐỒNG GIẦY

Số 43, phố Xe-điện (Rue des Pipes) Hanoi



Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922. Có catalogue riêng gửi khách muốn xem xin viết thơ về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

2022

TAM-TÍNH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tình y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh cần biết đích xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để quí-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân ; quí-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cũng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, loãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không đều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có để không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Bằng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho kinh, đàm suyễn, ta lị, cam cứu mục, đau mắt màng mộng, mỗi chai 2 hào. 2067

NGUYỄN-VĂN-THUẬN

CHỦ HIỆU THUẬN-LỢI

SCULPTEUR

37, Hàng Mã-mây, Hanoi

2094

GRANDS MAGASINS REUNIS

(hiệu Gỏ-da cũ)

RUE PAUL-BERT, HANOI

Cuối năm hàng kiểm-điểm xong

Bán hạ giá

Kể từ 1er đến 15 tháng hai tây tức là từ rằm đến 30 Tết

Các giá đều có nhiều hàng bán rẻ xin xem quyển ca-ta-lô riêng

Ở giá thực phẩm, có bán một bọn đồ hộp hiệu : Joubes, Darros, Olida

GIÁ CỰC KỲ HẠ

Xưa nay chưa từng có bao giờ

2012

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giấy có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi bản điều gì xin cứ viết thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ông nói số 367

2073

NÊN MUA
Xe bán hạ giá

HỎI TẠI : PHÁP-THƯƠNG VẬN-TẢI HỘI

Số 7, cạnh trường Y-viện, **Hanoi**

GIÂY NÓI SỐ 73

2009

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON

Giá mua đồng niên 3$00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, tới lễ nói rõ để đăng lý-thú.



Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Nhân dịp tết Nguyên đán An-nam này

TRONG VÒNG CẢ THÁNG FÉVRIER

Các ngài nên nhớ cho rằng :

Hiện nay tại Hiệu Bào-chế CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert (trước cửa hiệu Gỏ da trong sang)

đã bắt đầu tặng các quí-khách mua hàng từ 2800 trở lên mà trả tiền ngay :

Hoặc 1 lọ EAU DE COLOGNE thượng thượng hạng

Hoặc 1 chai VIN TONIQUE RECONSTITUANT số 33,500

Giá bán 6$40 cả cước.



Chơi chán giả lại được 5$40

BẰNG VÀNG DIỆP THỰC TỐT

Thưa các quí khách, trong chừng giờ vàng một ngày mới rao nào chẳng tới chỗ thử nhẫn này giá bán cực rẻ chơi chán giả lại tính theo thời giá không thiệt.

Giá bán mỗi chỉ vàng 1 đồng cân 6 p.10 cả cước.

Muốn khắc tên, thêm 0 p.20.

Muốn kéo nặng thêm chỉ cứ mỗi 5 phân thêm 2 p.60.

Các ngài chiếu-cố xin cứ tới cho chóng. trong 24 giờ thời xong xin gửi luôn ngay, bằng tiền contre remboursement.

TONG-YUNE-TAI

49, *Phố Hàng Ngang.* – *HANOI*

Société Libre — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Số 66

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bỏ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối dàn-tử, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nguyên-thụy đỗ sớm, làm đến trấn-quản-đạo, đã lệ 6 năm, được về Kinh dẫn-kiến. Bấy giờ đem *Lưu* phu-nhân và con-cái về Kinh, liền cáo-giả nửa năm, để về quê-hương thăm phần-mộ. Trong nhà đang đoàn viên sum-họp, vui-vẻ lạ thường. Bỗng thấy *Nguyên-long-quang* ở ngoài bước vào, hai mắt đầm-đìa giọt lệ. Mọi người thấy vậy, đều đứng cả dậy.

Nguyên-long-quang gạt nước mắt gọi *Nguyên thụy* đến thuật chuyện cho nghe và bảo rằng :

— Cứ như công-việc trong triều ngày nay thì ta cũng nên liều mình tự-tử là phải ! Chỉ vì *Lương* thừa-tướng đã chết mà ta lại chết thì giang-sơn này biết trông-cậy vào ai. Bởi vậy ta muốn theo cái gương qui-báu của *Địch-nhân-kiệt* thuở xưa mà nương-náu đồng ở trong triều đường, để sau này sẽ tùy cơ ứng biến.

Nói xong, lại thuật hết đầu đuôi mọi việc trong triều cho cả nhà nghe, ai nấy đều lấy làm kinh ngạc. *Nguyên long-quang* phu-nhân nghe nói, cũng ứa hai hàng nước mắt mà khóc thương.

Nguyên-thụy nói :

— Thân-phụ ơi ! thân phụ đã quyết định như vậy, con xin vâng lời. Nhưng ngày nay con đi thì con yên lòng làm sao cho được, xảy có việc gì gian hiểm, thành ra con không được gần-gụi dưới gối hai thân.

Nguyên-long-quang phu-nhân nào rằng :

— Con cứ yên lòng. Thân-phụ con không phải là người nông-nỗi như *Lương* thừa-tướng, tâm-cơ kín-đáo, chắc không khi nào đến nỗi bị hại vì bọn quyền-gian, con cứ vâng lời trông nom giúp tang-sự cho *Lương* phu-nhân, và trở về *Vân-nam* thăm phần mộ tổ-tiên một thể. Thân-phụ con chịu ơn triều-đình quá hậu, thế tất phải ở đây, còn con nên mau mau trở về quê nhà, cũng là một kế hay cho ta vậy.

Nói xong, lại gọi người con dâu là *Lưu* phu-nhân (vợ *Nguyên-thụy*) đến mà dặn bảo rằng :

— Con nên sửa soạn đồ hành-lý để sắp trở về quê nhà, ta còn phải sang giúp bà *Lương* phu-nhân mà trông nom việc khâm-liệm quan *Lương* thừa-tướng.

Nguyên-long-quang nghe nói bằng lòng, mới khen-ngợi mà rằng :

— Nếu vậy thì phu-nhân thật là một người hiền-thục, quả đáng làm vợ *Nguyên-long-quang* này !

Nguyên-long-quang phu-nhân đứng dậy lên kiệu đi sang *Lương-phủ*, trông nom việc khâm-liệm cho quan *Lương* thừa-tướng. Bấy giờ *Lương* phu-nhân mặc đồ tang-phục gục đầu ở bên cạnh thi thể mà khóc một cách rất thảm thương. *Nguyên-long-quang* phu-nhân trông thấy, hai hàng nước mắt, cũng cuống xuống đầm-đìa.

Khi làm lễ xong, *Nguyên-long-quang* phu-nhân mới đỡ *Lương* phu-nhân dậy mà khuyên giải rằng :

— Phu-nhân nỗi già sức yếu, chớ nên thương xót quá độ. Vả ngày nay hai vị công-tử đều ở quê nhà, việc đại-sự của *Lương* thừa-tướng đây chỉ trông cậy vào phu-nhân cả, thế thì phu-nhân nên giữ gìn sức khỏe mới được. Hôm nay tôi sang đây là cốt muốn làm bạn cùng phu-nhân để phu-nhân đỡ con phiền muộn, cứ yên lòng mà phù linh-cữu quan thừa-tướng đây trở về quê nhà.

Lương phu-nhân cảm-tạ mà rằng :

— Cái lòng nghĩa-hiệp của phu-nhân, thật là ít có ! Tôi nay tuổi già, chưa biết sống chết lúc nào. Đã nhiều lần tôi muốn theo phu-quân tôi về nơi chôn nhau, chỉ vì thái-hậu đã lòng thương mà có giảng chỉ rằng : « Hễ vợ con *Lương-trấn-lân* xảy ra sự gì thì ta sẽ trị tội hiền-hoàng-hậu » cho nên tôi phải nương-náu để phù linh-cữu phu-quân tôi trở về quê nhà

Nói xong, mời *Nguyên-long-Quang* phu-nhân ngồi, rồi ngồi ở bên cạnh. Một ngoài thì đã có *Nguyên-thụy* đến để liệu-lý các tang sự và truyền người nhà sửa tiệc đề khoản-đãi những người bạn thân đến phúng-viếng.

Lại nói chuyện khi *Lương-trấn-lân* thừa tướng mới chết, chỉ có *Nguyên-long-quang* và *Hoàng-phủ Triêu-ân* cùng vài ba người bạn thân đến thăm mà thôi. Sau chừng thấy thái-hậu có sai người ra phúng viếng và giáng chỉ ấy-ủy, bấy giờ mới lại kéo nhau đến thăm hỏi, nức nhiệt lạ thường.

Trong tờ chiếu chỉ của thái-hậu có nói rằng :

« *Ta rất lấy làm thương-xót cho* « *nhà-ngươi thật đã không mắt, gặp* « *lắc thiên-tử chưa tỉnh-ngộ.*

« *Cái đức trung-trực của nhà-ngươi,* « *so với Long bàng và Châu-xán thuở* « *xưa chẳng khác gì nhau. Một vị* « *hiền-tướng như thế, ta rất cảm-* « *phục*

« *Vậy nay lập miếu thờ và tế một* « *tuần, còn hai con đều cho được* « *gia thăng. Chờ khi mãn tang, bấy* « *giờ sẽ lại Kinh cung chức.*

« *Vợ con Lương trấn-lân, nếu xảy* « *ra sự gì thì ta sẽ trách-cứ hầu* « *hoàng-hậu mà trị tội.* »

Vua *Anh-tôn* cũng sai quan đem vàng lụa ra ban cho và cất người hộ tang. Vì thế các quan triều-thần cũng các hoàng-thân quốc-thích đều đến phúng-viếng. Người nào đem tiền bạc đến phúng thì *Lương* phu-nhân nhất định không chịu nhận của ai.

Lương phu-nhân nói :

— Phu-quân tôi xưa nay vốn tính thanh-liêm, trừ liều lương bổng và tiền thưởng từ không kể, còn thì không hề lấy một đồng nào của ai bao giờ. Sản-nghiệp điền-viên là của tổ-phụ di-truyền lại, chứ phu-quân tôi không hề tậu thêm được lý gì. Nay thánh-thượng lại đến ân ban thưởng nghìn lạng vàng để cho con cháu thì ngoài ra tôi cũng không dùng tiền làm gì. Vậy các quan cho, thật quyết không dám nhận.

Nguyên-long-quang phu-nhân thấy vậy, cũng ngầm-nghĩ khen thầm. Sửa-soạn trong nửa tháng, rồi định đưa linh-cữu quan *Lương* thừa-tướng đi đường thủy về *Vân nam*. Hôm ấy *Nguyên-long-quang* phu-nhân và hai vợ chồng *Nguyên-thụy* cùng hai con gái cùng đi hộ-tang một thể. *Nguyên-thụy* sang *Lương-phủ*, bảo vợ con phải tìm lời khuyên giải *Lương* phu-nhân.

Nguyên-long-quang phu-nhân cũng tìm lời khuyên-giải. *Nguyên long-quang* tướng-công mà rằng :

Phu-quân ơi ! Phu-quân năm nay đã già yếu, gần 60 tuổi. thiếp hầu không có, con cháu lại xa thì thật là cảnh rất buồn. Tôi đem con cháu về quê nhà chuyến này là theo cái ý-kiến của phu-quân, thế thì phu-quân cũng nên giữ ngọc gìn vàng, để khiến cho kẻ đi chân mây cuối trời này, được yên lòng vậy.

Nguyên-long-quang gật đầu mà rằng :

— Tôi xin vâng lời phu-nhân chờ lo-ngại.

(Còn nữa)

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1768 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ NĂM 8 FÉVRIER 1923

Trung Bắc Tân Văn